

IV. Література XX ст.

Тема 18. Василь Стефаник (1871 — 1936)

Василь Семенович Стефаник - неперевершений майстер соціально-психологічної новели. З ім'ям В. Стефаника в українську прозу входить така манера письма, яка характеризувалася пошуками в передачі найтонших, найскладніших почуттів душі людини. Письменник художньо осмислював певні боки психіки людини, з різних точок зору говорив кількома голосами - від себе, від імені інших персонажів твору. Новеліст майстерно передає переживання особистості через експресивність мовлення. Тому В. Стефаника називають експресіоністом у мистецтві слова.

Василь Стефаник казав, що у своїх новелах він показав реальне життя рідного народу, «страшне» в ньому, передав свої болі, «горіючи, і кров зі сльозами мішалася».

«Камінний хрест»

За жанровими ознаками - оповідання, але за аналогією до багатьох інших творів письменника його вважають новелою.

Історія написання: написано під враженнями від масової еміграції галицького селянства за кордон.

Ідейно-художній зміст

Письменник вказував на причини еміграції, зумовленої соціальною несправедливістю, неосвіченістю безправних селян.

Тема: прощання Івана Дідуха із сусідами у зв'язку з його виїздом до Америки. Письменник уважно досліджує суспільні процеси, які змусили хлібороба залишити рідну землю.

Композиція

Експозиція - перший розділ, що знайомить читача з долею Івана Дідуха (працював виснажливо на кам'янистому горбі, що дістався у спадщину; героя прозвали Іваном Переламаним через те, що праця зігнула його в дугу).

II - VII розділи - епізоди сповіді героя перед сусідами за своє життя. Усі монологи Івана (як засіб індивідуалізації персонажа) обертаються навколо образу горба, на якому встановив на пам'ять землякам камінний хрест з вибитими іменами.

Образ камінного хреста - символ страдницької долі селянина, який усе життя гірко працював на землі і все одно змушений її залишати, бо вона не спроможна його прогодувати.